

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Pismo iz Belgrada.

Belgrad, 14. (27.) febr. 1913.

In potem nadaljuje dopisnik »Journala« v svojem opisovanju srbske armade pod Drinopoljem:

»Da pokaže general Rašić, ki imenuje kanonade proti drinopoljskim utrdam in forom izmerno vladnost s turčinami, svoje simpatije napram moji osebi tudi v dejanju, izdal je naredbo, da ostane dopisnik »Journala« v njegovem šotoru.

Nato me je prepustil poročniku Ribnikarju s pristavkom, da ne pozabim proti zvečer k njemu na večerjo.

Odidem v taborišče. Tekom vseh mesecev, čkar je trajalo premirje, bilo je na razpolago toliko časa, da se je iz šotorov napravilo celo mesto. Vsak častnik je postal arhitekt in z onim materialom, kar se ga je moglo dobiti, postavile so se male barake, urmanjkujoče pa je spopolnjevala iznajdljivost posameznikov.

Koliba, v kateri stanuje poročnik Ribnikar skupno z nekim drugim častnikom, napravljena je iz desk, slame in šotorskih plahit. Edino okno, katera so dobili po bližnjih — od Turkov zapuščenih — vaseh, daje dovoljeno svetlobe, toploto pa oskrbuje »centralna kurjava« v podobi male pečice — kupljene v Mustafa Paši — sredi kolibe.

Dve postelji iz desk, ena miza iz iste snovi, nekoliko v zemljo zabitih rogovilastih kolov, ki služijo za obešalniki, na katerih vise »šajkače«, razna obleka, revolverji, daljnogledi itd., nekoliko zabojev s provijantom, to je cel luksuz te male »vile«, nazvane »Cataldža«.

Kadar dežuje, se pozna tudi v notranjosti »vile« učinek dežja, kadar piha veter, ugasne svečo na mizi, ali kadar je samo zima, je v tem »salonu« popolnoma prijetno. Evo, tu pišem svoj dnevnik kar s svinčnikom, med tem ko se dviga okrog mene iz bojnih šotorov dim in grmi strahovito tuljenje topov.

Skozi okno vidim skupine vojakov, kako gredo po vodo ali, da izkopljejo korenino dreves, ker dreva ni daleč na okolo nikakega več, da se ogrejejo. Tam naprej so kuhinje kjer ropočejo lonci, pod nadzorstvom načelnikov. Pred vsako kuhinjo je vojak — mesar, ki razkrajja meso. Red in popolna čistota vlada povsod.

Ko je srbska vojska prišla sem po Bolgarji, ki so bili tu pred Srbi, našla je tu kolero in legar in skoraj vsako jutro je bilo število mrtvih mnogo večje od onih, ki so bili ubiti v boju.

Takoj so se odredile v zdravstvenem oziru najstrožje mere, vojakom se je razdeljeval čaj, za katerega so mogli uporabljati samo ste-

rilizirano vodo. Največja čistost se je zahtevala povsod in od vseh in polagoma so bile te strašne bolezni premagane. V enem polku so zahtevale te bolezni 80 ljudi.

Poročnik Ribnikar me je pozval, naj grem k obedu. — »Umiva si roke«, — pravi.

Vsi — do poslednjega vojaka, — delajo tako, predno se dotaknejo hrane in — hvala tej lepi navadi — legar in kolero so prestali.

Konserve in likeri so bili na »jedilni listi« v čast »Journala« in — Bog in duša — v onem šotoru pri Kujunliji, 7 km od turških rovov, imeli smo bogato pojedino.

Popoldne so nas čakali trije osedlani konji, in poročnik Ribnikar, g. Spalajković in jaz, krenili smo v smeri proti Drinopolju. Na tem potu nismo opazili nikjer, kakor daleč sega pogled, nikakega človeškega bivališča razen šotorov, nikjer bilke, niti enega drevesa. To je prava pravcata puščava s holmi in strnimi dolinami. Tako ozemlje je vse od Mustafa Paše na 25 km na okrog. Po hitri ježi, ki je trajala kake dobre pol ure, dospeli smo do prvih rovov, kjer smo razjahali, ker od tu začinjajo že padati granate. Da se izognemo nevarnemu srečanju z njimi, krenili smo v stran in se napotimo v prve rove. Preidemo rezervne rove. Tu so jame, v katere se zatekajo vojaki. Ta zavetišča, izdolbena v zemljo, so popolnoma nevidna iz turških pozicij in Turki absolutno niso mogli vedeti za te položaje.

Dokler smo obedovali, kanonade so se polagoma ublažile; samo še bolgarski sektorji in turške utrdbe ciljajo drug na drugega s svojimi topovi. Ampak dopoldne so bile kanonade strahovite, ker je bil ves prostor razruvan od turških granat. Celi kosi ilovčaste zemlje, ki so kakor pečeni od strašne toplote, katero proizvoda eksplozija turških granat, razstresene so po prostoru koder hodimo in v samih rovih leže kepe ilovice, trde kot kamen. Našel sem enega podčastnika, ki je bil zadet od take kepe. Umrl je na mestu, od koder so ga prenesli hladnega v ozadje. Pridemo do baterij, ki so počivale in po pol drugi uri hoje in pohajanja dospeli smo do prvih vrst.

V hipu, ko sem hotel prestopiti proti prvimi vrstam, opazim na levi v nadaljevanju doline ob reki Marici, veliko Selimovo džamijo z njenimi belimi minareti in Drinopolje, ki se razprostira okrog nje. Pred menoj na 600 metrov mi skriva mesto mal grček. To je turška utrdba Papas-Tepe, ki se odloča od fori Maraš. Na desni od onega grča vidi se Karagaš, evropski kraj. Ta ima srečo, da se nahaja v sektorju obleganem od srbske vojske, ki pazi pri bombardiranju in čuva ta kraj.

Pri vedrem dnevu, ko molče topovi, je mogoče opazovati veliko misleke, kakor da bi se dal nakolesiti živega.

Stefan Dolet je stal pred tribunalom, roke zvezane na hrbtu, in poslušal pazno, kar sta govorila zdaj Fe, zdaj tožitelj Ori.

Zdaj pa zdaj se je ozrl po množici, iščoč z očmi nekoga, ki je zasledoval obravnavo morebiti še paziljive od njega samega.

Ta nekdo je bil Lantné, ki je hiral od obupa.

Jetnika so privedli k obravnavi vsak dan po tajnem hodniku, ki je vezal dvorano s Konsjeržijo.

Nobena možnost se ni nudila, osvoboditi Doleta med obravnavo, kakor je upal Lantné izprva.

Tisti poslednji dan okrog enajste ure zjutraj sta bila Fe in Ori v velikih zadregih.

Stefan Dolet se je trdovratno branil priznati zločin, ki sta mu ga očitala.

Univerzalno sredstvo — mučilnica — pa jima je bilo prepovedano.

Nema tesnoba je ležala nad molčečo dvorano, v kateri se je slišal glas sodnikov in glas Doleta, ki se je zagovarjal.

»Torej,« je rekel Fé, pravite, da niste krivoverec?»

»Nisem.«

»Tako trdi zdaj,« je vzkliknil Ori, »a prej je pisal, da človek po smrti preneha biti! To je strahovito krivoverstvo; drugih dokazov ni niti potreba spričo tega.«

Prevredel sem Platona,« je odgo-

džamijo in tudi druge večje in manjše stavbe v Drinopolju se jasno očrtavajo. Na desni, strani se dviga iz mesta gost dim, znak, da je tu bil požar, provzročen od granat, ki padajo v mesto. Že nekoliko minut pa sejo se moje oči na tej iznenadeni, čarobni in grandiozni panorami.

Švrc!... Pak!...

— Lezite, zakličite mi poročnik Ribnikar.

— Kaj je?

— Kaj ne slišite?

In res se je začelo žvižganje spremljano z odsekanim praskom iz pušk.

Mojih 190 cm višine je bilo v nevarnosti, ker so preveliki za rove in iz 600 meterske daljave so turški strelci že ciljali na mojo »šajkačo«.

Švrc!... Švrc!... Pak!...

E, zdaj sem pa moral sesti, postaja stvar že resna.

Poleg mene se je iztegnil in spava vojak, zamotan v šotorsko platno; tam eden kadi, ostali se razgovarjajo, skriti pod nasipom, v katerem so izkopali luknje za puškino cev. Poleg sebe drže nabite puške, na katere je nataknen bajonet.

Častniki in podčastniki opazujejo gibanje sovražnika skozi luknje.

Streljanje je zopet utihnilo. Doli na obkopi pokazala sta se dva turška vojaka, za njima en častnik.

Vračamo se, hodeči skozi cel srbski front. A jaz ne pazim zadostno na me svojih 190 cm in zopet: Švrc!... me spomni na njih.

Moja glava moli iz rova in Turki izkoriščajo to priliko, da jo ciljajo. Dobro streljajo. Sključen in plazeč se grem tako, dokler ne pridem na varnejše mesto. Prišli smo zopet k svojim konjem.

Na celim potu našel sem več kot dvajset večjih in manjših grobov.

Tu pod temi belimi križi počivajo hrabri srbski vojaki, kateri so prišli iz daljine, da umro pod zidovjem Drinopolja, boreči se za skupno stvar.

Izvršeno je. Z odobrenjem generala Rašića, ostanem, kot francoski prostovoljec, pri devetem polku donavske divizije. Medtem ko to pišem, je ordonanca izdala trem vojakom naredbo, da mi postavijo šotor.

Moja prtljaga: potniška torba, vojaška torba turškega vojaka, katero sem dobil v bitki pri Bitolju, prinešena mi je bila iz Kadikaja, kjer sem jo pustil včeraj.

Moj šotor, res krasen turški šotor, katerega je zaplenil moj polk v bitki pri Kumanovem, razpostavljen je bil med šotori generala Rašića in ambulancem v sredini taborišča. V njem sem stanoval skupno z g. Spalajkovićem, bratom sofijskega poslanika Srbije.

Najini postelji ste iz desk in

dvignjene nekoliko na lesenih nizkih kolih. Nekoliko snopov sveže slame, nekoliko klinov za naše zimmike in kot vrhunec modernega komforta — centralna kurjava.

Res, ta centralna kurjava je sicer malo primitivna: v sredini šotora je ena jama v zemlji, kjer nama najin strežaj — srbska ljubeznivost nama je odredila tudi strežaja — vedno vzdržuje ogenj. In res, ali si more kdo boljšega želeti v vojni!?

Častniki in vojaki tekmujejo med seboj, da napravijo bivanje med njimi čim najprijetnejše in ako bi ne bilo včeraj onega strašnega streljanja, mislil bi, sodeč po tišini, ki je nastala, da smo na velikih manevrih.

Vsi v devetem polku so iz belgrajskega okraja. Že tri mesece so dan na dan tu pod Drinopoljem in njih želja je, da se ta vojna čim prej izvrši.

Bližnja zemljišča so za žetev žita že izgubljena in tudi za setev koruze je že napočil čas. Sreča, da so ostale doma ženske in starci, ki delajo in store kakor najbolje morejo, da nadomestijo odsotne in one, ki se ne vrnejo nikdar več...

O vtisih v srbskem taboru pod Drinopoljem pa zopet prihodnjič.

Mars.

Vojna.

3. marca.

ALBANSKI SPEKTAKEL.

Včeraj je bila tretja seja albanskega kongresa.

Vsebina: zahvaljujejo se Dunaju in na Dunaj obračajo svoje oči za pomoč. Razdajajo se Bercholdovi pildki, Obsoja barbarizem kralja Nikole, kričalo in ploskalo se je, kadar je kdo povedal, da je kakšnega Srba iz zasede v hrbet zaklal. Sploh so Albanci le Srbi in Črnogorci trn v peti. Pozivljajo merodajne činitele, da popeljejo avstrijsko-laško vojsko v Albanijo in da oddam spodi srbsko svojat. (Ti možički mislijo, da tvorijo avstrijsko vojsko samo njihovi bratje Nemci in Madžari!) Proti Bolgarom se ni izgovorilo niti eno besedo.

Angažerji so nastavili le prevelike otročaje — ki se hitro izdajo. Obljubljajo se dalje, da bo izbruhnila revolucija proti Srbom. Zahtevali so za Veliko Albanijo vseh pet vilajetov. Vidi se, da hočejo velikega ozemlja za svoje »delovanje«.

Hujšega se pa to pot še ni zgodilo.

KIPAR MEŠTROVIČ O ALBANSKEM VPRAŠANJU.

Veliki srbski kipar Ivan Meštrovič, ki se mudi ta čas v Rimu, je priobčil v »Narodnem Obzoru« članek o srbsko-avstrijskem konfliktu, kjer o albanskem vprašanju takole pre-

sloja:

Množica se je zadihavala od tesnobe.

Kaj je prinašala ta temna prikazen?...

Menih se je sklonil k sodniku, izvlekel iz nedrji papir ter ga pomolil Féju, rekoč:

»Prašajte obtoženca, ali je to njegova pisava.«

Fé je naglo prečital pergamen ter ga podal takoj nato Oriju, ki ga je tudi prečital.

»To je podlo bogokletstvo!« je zarohnel Ori.

»Stražniki, privedite jetnika bližje!« je rekel Fé.

Stefan Dolet je pristopil sam od sebe ter se sklonil nad pergamen.

»Ali ste vi pisali to?« ga je vprašal Fé.

»Da,« je rekel Dolet hladno-krvno.

In v mirnem obupu se je vrnil na svoje mesto.

Ori je kar zakrulil od radosti. Vstal je, držeč papir v roki.

Bilo je pismo, ki ga je bil napisal Dolet v ječi v uri vročice in ki so mu ga ukradli vojaki ter ga izročili lju Lemahuju.

Matija Ori je vstal ter prečital pisanje.

Nato ga je razložil — kako, si lahko mislimo.

Zlasti zadnji odstavek je razvnel njegovo sveto jezo.

»Želel bi, da se dvigne nekega dne spomenik na kraju kjer bom trpel, in da bi bil spomin na prestano

Albanci v Trstu.

POGOVOR DVEH ALBANCEV.

»Povabili so nas v Trst in ne vemo, kaj naj počnemo.« —

»Vse bi bilo, ko bi ne bilo v Avstriji vse tako drago.« —

»To je res, pa kaj nas to briga, saj oni plačajo.«

»Pravijo, da imajo prazne kase.«

»Mi tudi. — Sicer pa ne veruj, za nas so imeli denarja vedno — dovolj.«

»Čudno je res; pravijo, da ruče zastave nič radi ne vidijo, naše so pa s tako radostjo pozdravili.«

»O tem ne smemo javno govoriti, to je državna skrivnost.«

»Na vsak način imajo z nami svoje namene...«

»Gotovo. Saj jih imamo tudi mi z njimi.«

»Taafa je zelo lepo govoril. Nemci so res plemenit narod.«

»Seveda saj so z nami v sorodu.«

»In Mažari! Kdo bi si mislil, da imamo tako kulturne sorodnike.«

»Od njih se more svet učiti, kaj se pravi pravičnost do drugih narodov.«

»Naša edina nesreča je, da so se Srbi in drugi Slovani vrinili med nas in med nje. Najboljše bi bilo, ko bi se naše meje stikale z njihovimi.«

»Konečno tudi to lahko zahtevamo.«

»Utanovili bi lahko novo trozvezo: Nemci, Mažari in Albanci.«

»Italijanov ne smemo podcenjevati, tudi oni imajo denar.«

»Imaš prav. Ne smemo se pre nagliti; najbolje je, da dobivamo denar od vseh strani.«

»Države so vsele, da nas imajo, kaj bi počele brez nas!«

»To je vprašanje; potem bi morali Srbiji prisoditi pot do morja.«

»Kdo bi si mislil, da smo tak važen narod!«

»Kaj praviš, koliko je dobil Jur-uani?«

»To je skrivnost. Zastonj nas niso povabili v Trst.«

krivico ohranjen v preprostih besedah, ki bi jih ponavljali množicam od leta do leta:

»Tu so sežgali človeka, ker je ljubil svoje brate, priporočal strpljivost in oznanjeval dobroto učenosti.

in to se je zgodilo v času, ko so vladali kralji kralj Franc in svedeniki kakor Ignacij De Lojola.«

S tem je bilo dokazano in jasno kakor beli dan, da je obtoženec oznanjeval znanost, vzrok vseh zločinov in praznovor vseh krivih ver.

Menih, ki je prinesel usodni pergamen, se je bil umeknil v kot.

Videl je, kako se je sklonil sodnik Fé k svojima prisodnikom.

Pokimala sta z glavo.

Nato je prečital sodnik razsodbo:

Dolet da je propalica, vsem v spotiko, krivoverec, odpadnik, pačilec resnice ter branitelj krivoverstva in vsakatero pregrehe.

In zato ga obsoja sodišče, da bodi javno sežgan na grmadi.

Mrtvaško molčanje je pozdravilo čitanje rozsodbe.

Stražniki so nemudoma odvedli Doleta.

Množica se je razšla, vsa potrta in prestrašena.

Samo neka ženska je zaklicala:

»To je res prehudo, da sežgo tako lepega moža, ki zna govoriti tako dobro!«

Tisto žensko so prijeli na mestu. In njeni ljudje niso izvedeli nikoli, kaj se je zgodilo z njo.

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

In ko je Lojola slišal iz kraljevih ust, da ne sme mučiti Doleta, ni silil za dovoljenje. Spomnil se je, da je izdal knjigo z naslovom: »Življenje in slavi čini Franca Valoaškega, kralja francoskega«, in si mislil — morda po pravici — da je Franc ohranil nekakšno hvaležnost pisatelju te knjige, na katero je bil svoje dni jako ponosen.

Stopimo torej šesti dan obravnave v veliko dvorano justične palače.

Matija Ori je opravljal svojo dolžnost kot tožnik.

Predsedoval je Stefan Fé z dvema prisodnikoma.

Obravnavo je poslušala v dvorani velika množica meščanov in preprostega ljudstva, toda niti eden se ni upal na svojem obrazu pokazati sočutja, ki ga je čutil do obtoženca v resnici.

Zakaj kroginokrog dvorane so stali stražniki, oboroženi s halepartami.

Bolji kakor njih pa so se bali ljudje menihov, ki so stali pomešani med množico; vedeli so, da imajo ti ljudje fino nho in oster vid, in vsak je rajši spravil svoje človeške po-

»Stvar je v redu. Prej smo živel v ropu — zdaj od plače. To je napredek.«

»Nobenega naroda ne plačujejo zato, da živi, razven nas. — Včeraj sem slišal, da živi tu v Trstu in v okolici nek narod, ki je Srbom podoban. Nemci, Mažari in Italijani bi dali milijone samo, ko bi izginil.«

»To je razumljivo, ker smo mi mnogo kulturnejši narod; oni namreč ne marajo ne nemških ne italijanskih sol — tako so nekulturni.«

»Mi smo jih pa radi sprejemali — smo jih vsaj porabili za orožnice.«

»Čital sem včeraj tudi »Dan«. — Pomisli: ta list in vsi drugi pišejo proti nam. Ali je to kultura? Zato jih Nemci, Italijani in Mažari ne marajo.«

»To mora biti res nekulturni narod. Najboljše bi bilo, da bi ga vzeli mi v svoje kraljestvo, potem bi ga naučili kulture, kakor smo učili Srbe.«

»Pri nas bi bilo zdaj sploh za marsikoga prostora. Lahko bi se razpršili od Trsta do Carigrada.«

»Tega bi pa Nemci ne dovolili. Za enkrat moramo biti ponižnejši — pomisli, da smo brez denarja — pozneje se bomo že razširili...«

»Kaj sem hotel reči — ali imaš kaj denarja, ko že o tem govoriš?«

»Ne, mislim sem ravno tebe vprašati.«

»To je težava. Tu v Trstu je že kultura in kot udeležniki shoda se moramo primerno vesti.«

»Gotovo — ampak kako?«

»Nič ne skrbi. Polji z menoj. Avstrija bo že poskrbela, da li ne bomo delali sramote.«

»Na Drač in Lješ imajo Srbi zgodovinsko pravo, četudi obivajo te kraje sedaj Turki in Albanci. Ker je Srbija vsled tega hotela te malenkosti odtrgati od tako zvanega albanskega ozemlja, ni storila tega iz trme ali z ekspanziivnimi nameni, ampak z neobhodne nujnosti za svojo lastno svobodo in obstoj. In to hoče Avstrija preprečiti, ko zatrjuje, da morajo ti kraji ostati albanski, ker so večji del od Albancev obseljeni. Pri tem pa ne pomisli, da bi ona sama morala izgubiti adrijsko obalo, ako bi aplicirala svoje teorije za sebe, ki na taisti stanuje narod, ki teži k Draču. Toda ne, Albancem se ne zagotavlja samo Drač in Lješ, temveč za nje se mora ohraniti tudi Skadar, ki ga je postavil, in o katerem (srb-ska) narodna pesem pripoveduje, da je postavljen nad kraljevo snaho, ki se je dala zazidati v fundament, da ne bi se zidovje zopet podrla. Celo Prizren, rezidenca kralja Dušana Silnega, celo Skoplje, srce naše stare kulture nam hočejo oropati. Z eno besedo: meje bodoče Velike Albanije hočejo prenesti globoko v Kosovo polje, v Kosovo, simbol naše preteklosti in našega vstajenja. Za svobodo tega polja so jokale naše matere 500 let in mi vsi smo z njenim mlekom sesali tudi njene solze in prisegli, da bomo maščevali naš stari poraz s svojo lastno krvjo. In glej, sedaj se je zgodilo; in zato nam je to polje vse preveč drago, da bi ga morali drugim prepustiti. Kosovega se dotakniti, pomeni toliko, kot prisiliti nas v boj na življenje in smrt. Jaz, kot umetnik, hočem raje za svetlišča svojega naroda umreti, kot doživeti onečastjenje istih, kajti moje sohe, tolikani občudovane na Dunaju, so privrele s tega polja. Pač nam morejo to ono zankati, toda le dokler niso zadeta naša duša in svetlišča narodnih sanj.

Albanija in Albanci.

Franc Radešček.

Veliki dogodki proti koncu lanskega leta provzročili so v celi evropski javnosti neko nervozno in napeto opazovanje, ki se je osredotočalo s celim svojim kompleksom drugih postranskih vprašanj edinele na Balkan, kot pozorišče — ne samo zgodovinsko-vážnih, ampak tudi politično, narodnostno in gospodarsko radikalnih izprememb.

Narodi, ki nastopajo v tej svetovni areni, v kateri se odigrava — upajmo, poslednje dejanje balkanske večstoletne drame, v glavnih vlogah so nam večinoma več ali manj znani, tembolj, ker je večina teh narodnosti naše krvi.

Srbi, Bolgari, Grki in Turki so danes »junaki dneva« in njih markantne posameznosti, njih zgodovina, značaj, običaji itd. so danes tudi širši javnosti več ali manj znane.

Toda razburkano valovje bojnih lavarik in slave dvignilo je na površje tudi mali neznatni narod, ki šteje z vsemi svojimi razboritimi soplemenjaki niti ne 1.500.000 duš.

Ta gospodarsko in kulturno za-

* V pomoč teh razmotrivanj sem porabil študije dr. Jar. Vlacha, Safafika in Balkanikus.

Toda, zakaj vse to? Ali je torej nečloveško, ako hoče človek postati sam svoj gospodar? Od naše strani se je že tisočkrat povdarjalo, da smo nezadovoljni z sistemom, kakor se z nami vlada in da se s tem ne moremo sprijazniti in da se bomo z vedno večjo odločnostjo borili proti temu. Nikdar pa nismo gozili, da na kakšno stran politično graviramo. Kulturno pa hočemo biti z našimi brati za Savo in Drino eno, nihče nam ne more braniti deliti z njimi veselje in žalost. Zakaj tako strežijo po življenju naših bratov? Ker imajo srce — ali ker osvobojujejo naša skupna svetišča? Iz kateregakoli vzroka se že to vrši vrši se proti volji dela istega naroda. Nismo zadnji narod na Balkanu, ki se je pred 100 leti dvignil proti turškemu barbarstvu in ki je odločen za svojo voljo živeti ali umreti. Če so nam že porinili meč v prsa, zakaj ga hočejo še tam obrniti? Orožje je preširoko, da bi moglo prodreti naša trdna sklenjena rebra in uničiti življenja zmožen organizem. Usoda, v postavi vile, je dejala kraljeviču Marku, personalizirani duši vsega jugoslovanskega ljudstva, da ne bo umrl od meča in ne od sulice, temveč po božji volji. Simbolične besede imajo za naše ljudstvo dosedaj ta pomen, da nas ne bodo tudi to stoletje še uničili, kajti zdi se, da ni volja božja, da bi prej končali svoje življenje, ko izpolnimo naše narodne in človeške dolžnosti.

Mogoče je, naš razvoj zadržati, toda nas uničiti ni mogoče. Zakaj se dela iz materiala, ki bi se lahko za plemenitejšo smotre porabil, šrapnele in zakaj v močni psihični žili grejejo strup in to proti sebi samemu. Na Dunaju in Budapešti bi morali vedeti, da je velika desnica, ki naj nam porine meč v naše srce, po dobri polovici z naše krvi in da se bo stresla in omagala v poslednjem trenutku, ko bo zarezala v svoje meso.

Z nami da, brez nas ne! Albanci nad katerimi vlada čuval mislijo čisto drugače kot on sam.

KURDI

Četudi prepovedujejo internacionalni kontrakti Porte Turkom vporabljeni roparske Kurde v vojni in je ta kinsdel za vojno službo tudi čisto nesposoben, ker hrepeni le po ropu in moritvi mirnih prebivalcev, so jih mladoturki le mobilizirali. Kurdi so strah maloazijskih krajev. Tam že ni nihče več svojega življenja in premoženja varen. Ti domobranci znajo le dve turški besedi: Kis = deklica, in harb = vojska. Kjer so vrata odprta, vderejo v notranjost in kriče Kis! Kis! Deklice in žene pograbijo in jih pošiljujejo, tudi stare matrone niso varne pred njimi. In med tem ko evropski turkofil pripovedujejo o krvočnosti kristjanov, je poslala turška vlada na evropska bojišča kurdske bande, da bodo ondri morili in ropali. Kurdi gorijo hrepenenja, napraviti rop. Najraje bi bili že zapalili Carigrad od vseh strani in ga izropali. Ta nevarnost je še vedno velika skrb poveljnikov inozemskih vojnih ladij. Francoski admiral je naznanil Porti, da bo dal razstreliti Scimlich kasarno — kjer so Kurdi — kakor hitro bodo začeli Kurdi pomenjati nevarnost za javni red.

Zakaj poročamo vse to? Zato ker so včerajšnji listi prinesli vest, da je Krupp na kredit dal Kurdom 18 baterij težkih Kruppovih topov. Ker je pa naravno, da se kredit ne dovoli kar tako smo opravičeni domnevati, da je nekdo garantiral in to eden tistih, ki je tudi podpisoval in-

ternacionalne kontrakte, po katerih se ne sme Kurdiv v vojski vporabljaliti.

»Kulturonošci« jih pa še obo-ružujejo! Še tega se manjka, da bi jim odposlali deputacijo, ki jih bo pozdravila kot svoje brate.

MIROVNA POGAJANJA.

Milan, 3. marca. »Seccolo« poroča iz diplomatskih virov, da je bil mir med Balkansko zvezo in Turčijo včeraj sklenjen. Turčija je sprejela vse pogoje Balkanske zveze, samo glede Egejskih otokov bodo končno odločile velesile. Grška je obljubila Turčiji posredovanje velikega posojila. Vprašanje Skadra ostane odprto.

DEMOBILIZACIJA.

Dunaj, 3. marca. »Neues Wiener Tagblatt« poroča: Iz najboljšega vira izvem, da je armadna uprava že vse potrebne priprave ukrenila, da se čete na gališki meji odpuste.

Dnevni pregled.

Opozarjamo na naš današnji drugi listek. Albansko vprašanje je te dni tako važno, da je potrebno, da ta narod natančneje spoznamo. Naš spis ga bo od vseh strani pojasnil.

Zanimivo je, kako različno presojajo v Avstriji narode. Ko so se srbski študenti na Dunaju navduševali za svojo domovino — so jih tepili in preganjali — ko pa se Albanci v Trstu navdušujejo za svojo domovino — so pozdravljeni in dobrodošli. In vendar sta oba naroda izven države, s to edino razliko, da ima Avstrija tudi nekaj tisoč Srbov pod seboj — dočim Albancev nima. Sovražje se torej pri nas narod, ki je v državi, ljubi pa se narod, ki je izven države, z drugimi besedami: mačeha domače otroke tepe, tuje pa laska, da bi se lepo pokazala.

Klerikalci in učiteljstvo. Kako krivično postopa klerikalna stranka z učiteljstvom, je govoril gospod državni poslanec dr. Ravnljar na shodu narodnonapredne stranke v Trzinu tako-le: Treba je za primer vzeti le nepopisno in kruto gonjo proti večini kranjskega učiteljstva. Premeščenja naprednega učiteljstva na manjša mesta, discipliniranje, celo upokojitve so na dnevnem redu. Razdeljevanje draginske doklade se je vršilo na najbolj pristranski način. In če pravijo, da so bili deležni te doklade le oni, ki so jo res zaslužili z »vestnim učiteljevanjem«, tedaj jim moramo reči, da vedoma govore neresnico. Odločevala ni niti resnična potreba dot. učitelja, niti vestno učiteljevanje, ampak zgolj pripadnost klerikalni stranki. Prezrlo se ni samo cele vrste doklade najpotrebnejših učiteljev, za to pa ž njo obdarovalo osebe, ki v primeri s potrebo svojih tovarišev take doklade prav nič potrebne niso; prezrlo se je celo vrsto izbornih šolnikov, ki imajo za svoje vestno učiteljevanje najboljša spricevala, v to kompetentnih in objektivnih činiteljev, dočim so dobile doklade učiteljske osebe, o kojih učiteljevanju jako mila sodba ne more izreči povoljne kritike. Izgovor z »vestnim učiteljevanjem« je torej naravnost frivolen. Tu se kaže klerikalna morala v najgrši luči. Bodi klerikalec in dobi vse, četudi si sicer v privatnem življenju falot in se svoje versko prepričanje prične in neha s »smrdljivim farjem«. Privoščili bi jim teh pristašev, ako ne bi na dru-

gi strani tako kupovanje duš, ki se vrhu vsega vrši na tako grd način, splošno najslabše ne upliva na politično moralo vsega ljudstva. Tu se ex offo in sistematično goji morala o kupljivosti in podkupljivosti političnega prepričanja in priznati moramo, da je ta »katoliški nauk« že vprav neverjetno razširjen v našem ljudstvu, pa bodisi v inteligentnih slojih. Celo akademični krogi se ga oklepajo. Saj seveda ni ravno težko kupiti stradalnega učitelja in gladnega študenta. Tem tudi ni toliko zameriti, ali ves greh pade na one, ki so učniki tega najnovejšega »krščanskega nauka«. Bojim se, ko bo ta morala prodrla narodu v kri in mozeg — in na to deluje klerikalna stranka s polno paro, — da bo imel drug zapeljivec, in to so naši narodni nasprotniki, še lajšo igro. Omamlani značaj je dobiti za vse — tudi za narodno renegatstvo.

Iz deželnega odbora. Ustanovi se nova deželna gasilska zveza, ki naj uniči že obstoječo, po deželnem odboru bojkotirano zategadelj, ker ni hotela postati politična organizacija klerikalne stranke. — Na deželni kmetijski šoli na Ormu se ustanovi posebni »gasilski kor«. — Deželni vladi se priporoča, da razpusti trški gospodarski odbor v Litiji, ker se je na nekem sestanku tržanov baje — zabavljalo čez deželni odbor (!), kar je smatrati za upornost. — Kranjski deželni štipendisti na c. kr. visoki živinozdravniški šoli na Dunaju so bojkotirani od vseh svojih kolegov brez razlike narodnosti, ker so se zavezali sodelovati pri znanih kurzih za organizacijo prve pomoči pri porodih in nesrečah. Deželni odbor je mnenja, da se napačno tolmači to akcijo, ki nikakor nima namena, vzgojiti kake živinozdravniške mazače ter bo stvar v obrambo svojih štipendistev na pristojnih mestih primerno pojasnil. — Na podlagi javnih ofertnih razpisov se odda zgradba deželne ceste Suhi dol-Lučna-Trata (okraj škofjeloški) najnižji ponudnici trdkri R. Fischer in Komp. za pavšalno ceno 122.000 K, cesta Črnomelj-Vinica za pavšalno ceno 171.000 K trdkri Lončarič in preložitve ceste Trojana-Zagorje podjetniku Jeličič za 14.200 kron.

Šolske vesti. Za suplenta na gimnaziju v Novo mesto je imenovan aprobirani učiteljski kandidat Vencel Kalan. — Za učiteljico v Žire pride namestu obolele učiteljice Marije Močnik gđna. Franciška Verhunc. — Za provizorično učiteljico na šoli na Golem je imenovana suplentka gđna. A. Vadnal. — Za suplentka na šoli v Kostanjevici je namestu obolelega učitelja Fr. Grailanda imenovana gđna. Stanislava Mešek.

»Preporoda«, 5. številka. Čudili smo se, ko se je pojavila na Slovenskem nova struja s svojim glasilom »Preporoda«. In danes imamo pred seboj 5. številko tega mladinskega glasila, Upi, ki smo jih imeli koj v začetku, nas niso varali, veliki in požrtvovalen idealizem zmaguje. Dokaz, da imajo mladi ljudje, ki se zbirajo okrog »Preporoda«, pravo pot, je to, da jih državni pravdnik kar nič ne mara, ker jim je zadnje številko zelo pobelil. Ko bi gospoda pri državnem pravdnistvu vedela, kako govorijo tudi tiste prazne kolone, bi nikdar ničesar ne zaplenila. Posebno pa še pri »Preporodu« lahko to razumemo, ker poznamo idejo in cilj, ki ga hoče doseči jugoslovanska mladina. Vsakemu, ki dobi list v roke, povejo prazne, bele strani mnogo. Na prvem mestu prinaša zadnja številka pesem Veljka Petroviča: Verujte prvo. Treba je verovati —

tako pravi pesnik, ker prva je vera v uspeh ideje in borbe. Brez razlike stanov moramo vsi verovati, misliti pesti in potem... V članku »Misi o našem narodnem problemu pravi pisatelj, da je potoval širom slovenske domovine«, da je »romal od literarne krčme«, kjer iztiska »slovenska pijača« duhovite misli iz izsušenih možganov pa do zborovanj naših »kulturo gradečih«, akademičnih in neakademičnih društev, kjer rodi atmosfera nasičena z duševno energijo, v vročih debatah nebroj gigant-skih idej. Iskal je — a našel ni ničesar pravega. Mnogi so govorili proti jugoslovanski ideji. Je pač niso razumeli, »ker se ni bila obdelana in ogledana od kosti«, ker se nismo imeli o njej »množico mnenj in teorij«. Prav nič ni izirizma v ideji, ki jo propagiramo. Cilj jugoslovanske mladine je drugačen, veliko bolj važen za Slovence kot jezikovno ujediničenje. (Slutimo, da je pisec napisal odlično in jasno, kje je rešitev slovenskega naroda, toda ta del članka je »zaskočil« drž. pravdnika).

V članku »Prava Svoboda in Jugoslovani« se razpravlja o pojmu svoboda. Je to hrepenenje tisočletij, naj-silnejše hrepenenje človeške duše. »Hrepenenje po pravi svobodi je hrepenenje osvoboditi se strasti, napak, živalskega, živeti boljši človeka vredno življenje!« Svobodni moramo biti telesno in duševno! Pred-pogoj take svobode pa je državljanska svoboda, predpogoj je pa nacionalna svoboda. Najsvetejša naloga vsakega naroda je, da si pridobi na kakršen koli način, predno se začne razvijati, nacionalno svobodo. — Članek »Politika epikurejaca« šiba one »rodoljube«, ki so si polnili na narodov račun žepi in lepo udobno živeli. Dešetletja se že vlačijo na dan beseda »svoboda«, a dosegli je še do danes nismo. Treba je iskrene ljubezni do domovine in naroda, treba je iti med ljudstvo, ga buditi in mu pomagati. — Pustiti moramo prazne govore v parlamentu in delati za narod proti parlamentu. — V dokaz, da pravi in zvesti sinovi svojega naroda nikdar niso bili varni, temveč da so jih vedno preganjali, nam navaja pisec članka »Se jedna priča« Aleševca, ki je z obupom gledal žalostne razmere svojega naroda. Kako je Aleševce mislil, pač jasno kažejo navedeni izreki. Zato pa je umrl v revščini. In danes ni nič bolje! —

V članku »Teoretična paralela« je dobra paralela med Turčijo in Avstrijo. Turčija se ni hotela prilagoditi razmeram onih narodov, ki jih je imela pod svojo vladjo, ni mogla prebaviti kulture in civilizacije. Zato je podlegla zdravemu sosedu, Avstriji ima isto bolezen. Od takrat, ko je Avstrija postala, stremi zopet vse narazen! Avstrija boleha! Zato ni čudno, če ostane zdrav sosed in jo razkosano v svoji notranjosti zaskoči in prekine njen razvoj! — Precejšen del kritike Knafličeve brošure »Jugoslovansko vprašanje« je zaplenjen. Knaflič razpravlja jugoslovansko vprašanje s stališča avstrijske države, ne pa s stališča Jugoslov-anov, četudi ga je mogoče rešiti edino s tega stališča. To je poleg mnogih nedoslednosti glavna napaka te brošure. Med »Zapiski« prinaša »Preporoda« poleg že v »Dnevu« objavljene notice »Nekaj primere« pojasnilo, da bo prinašal vedno le take članke, ki jih narekuje srce. —

Tako je prav, kajti tudi na čuvstvo moramo gledati! »Preporoda« smo lahko veseli, kajti svedoči nam, da že veje po slovenski zemlji nov veter, da se pripravljamo na čas, ko sine dan...

običajih in šegah. Sami sebe nazivajo Albanci za Ščipetarje ali Škipetarje, ki je slovanska oblika. (Slovensko = koritarji.)

Južni del Albanije nazivali so Starogrški Epeiros. Ko so zagospodovali Rimljani tudi na Grškem, je tudi Epeiros podlegel njihovi moči (l. 168. pr. Kr.) in kmalu nato tudi ostali del Albanije, takozvani južna Ilirija, ki je postala rimska provinca. Od te dobe pa do devetega stoletja ni o Albaniji ničesar znanega, dokler ni v to dobo prišla v oblast bizantinskih cesarjev, ki so v južni Albaniji napravili despotično upravo, kateri so načelovali bližnji sorodniki cesarske rodbine. Severna Albanija pa je prišla pod srbsko oblast dasi so že prej imeli Srbi velik vpliv v tem delu dežele. Za vlade cara srbskega Stefana Dušana (v XV. stoletju) pa so Srbi zavladali nad celo Albanijo. Medtem pa so se že začeli valiti Turki v Evropo in že pred velepomembno bitko na Kosovem (l. 1389.) prilastili so si več važnih albanskih mest in tekem petnajstega stoletja bili so Turki gospodarji cele Albanije. Samo nekaj gorskih plemen, n. pr. Miriditi, ohranili so svojo svobodo in sami upravljali svoje zadeve pod suvereniteto sultanov.

V teh bojih s Turki je postal izrazit vzor albanske pogumnosti od

Miriditov opevani junak Iskanderbeg. Jurij Kastioti rodil se je kot četrti sin Ivana Kastriota l. 1404. v Kroji (v severni Albaniji). Turki so odpeljali na dvor sultana Murata II. vse štiri Kastriotove sinove, kot poroke, kjer so se vzgajali v mohamedanski veri. Starejši trije sinovi so so bili zastrupljeni, najmlajši, Iskanderbeg, pa je ušel svoji usodi vsled naklonjenosti sultanu, kateremu je služil. Še kot 18letni mladenič razbil je z malo četo turške konjenice sovražnikovo premoč v Mali Aziji ter je vsled tega junaštva dobil od sultana naslov Iskanderbega, v čast Aleksandra Velikemu. Po smrti svojega očeta negoval je misel pridobiti si očetovo dedščino, ki so jo Turki vzeli, zopet nazaj. Po zmagi Hunjda pri Nišu (l. 1443.) zapustil je turške bojne vrste in se vrnil v rojstni kraj kjer je prestopil v kristjanstvo ter je tekem enega meseca — s pomočjo svojih rojakov — izgnal Turke iz dežele. Celih 18 let se je zmagonosno bojeval proti Turkom in odbijal vstrajno njihove besne napade na severno Albanijo, dokler ni Mohamed II. sklenil z njim miru in ga potrdil v očetovi dedščini. Toda tudi potem ni miroval — bojeval se je proti Turkom kot zaveznik Benečanov, dokler ga ni l. 1467. spravila mrzliva v hladni grob. Po njegovu smrti je propadla »samostojna Alba-

nija« in prešla v turško sužnost, v kateri je bila dosedaj — o njeni bodoči usodi pa še niso padle kocke.

Albanski narod se deli v dve panogi in sicer: Toskov, ki prebiva v južni in srednji Albaniji in Gegov, ki obivajo severno Albanijo in segajo do pokrajine Stare Srbije. Narečje obeh plemen se razlikuje približno v toliko kot srbohrvaščina od slovenščine, t. j. Gegi in Toski se med seboj ne razumejo ali pa zelo malo, ako ne znajo drugega narečja. Književnega jezika — v modernem smislu — sploh nimajo. Mejo med Gegi in Toski tvori reka Skumbi, katera izvira iz jugozahodnega paborja Jablanice proti zahodu mimo Ohridskega jezera in se izliva v Jadransko morje. Med obema glavnima plemenoma obstoja starodavno sovražstvo, katero je turška vlada spretno izkoriščala v svoj prilog in ravno to sovražstvo bo pokopalo prej ali slej vsako samostojno državno obliko Albanije.

O številnosti Albancev nimamo nikakih zanesljivih podatkov. Toske se računa približno na 750.000 in Gegi pa le na 450.000 duš. Na severu presegajo Albanci meje prave Albanije in korenijo tja do Novega Pazaria, na kosovsko višino ter se razprostirajo proti vzhodu celo čez reko Moravo v bolgarsko kraljestvo, kjer tvorijo neukrotljive podložnike

Z malega raste veliko.

(izpred ljubljanskega porotnega sodišča.)

Iz malega raste veliko, iz malega tatu zraste velik tat. Včeraj je sedel na zatožni klopi pred ljubljanskim porotnim sodiščem 21letni Peter Dernovšek iz Zagorja ob Savi. Po poklicu je trgovski pomočnik in je pristojen v Litijo. Obtožen je hudodelstva tatvine.

Peter Dernovšek je vstopil leta 1907, kot trgovski vajenec v trgovino g. Marije Müller v Zagorju ob Savi. Bil je skrajno prav pridn deček in si je s tem pridobil zaupanje svoje gospodinjke. To zaupanje pa je Peter Dernovšek začel polagoma izrabljati. Kako?

Ker se mu je vse zaupalo, se niso zapirali pred njim predali, kjer je bil denar. To je bilo za Dernovška silno zapeljivo. »Zakaj ne bi vzel kakega krajcarja za svoj priboljšek«, je pomislil; »saj tako ne bo nihče prišel na tatvino in trgovina ne bo imela radi tistih par krajcarjev nikake škode. Ta misel je bila za Dernovška silno zapeljiva. Vdal se ji je do dobra. Ko ga ni nihče opazoval, je vzel iz predala, kjer se je nahajal denar, par krajcarjev. To se je zgodilo prve dni meseca januarja leta 1908. Ko je Dernovšek videl, da nihče ne opazi njegove tatvine, je sklenil, da bo vzel vsaki dan nekaj več nego samo par krajcarjev. Ta sklep je dozoril in Dernovšek je začel jemati iz predala za denar vsak dan ne samo par krajcarjev, ampak tudi že desetice.

Tatvina vkljub temu ni prišla na dan, ker je bilo v trgovini vsak dan veliko denarnega prometa. To pa je bilo za Dernovška kakor za nalašč. »Kaj bi pobiral samo krajcarje in desetice, ko pa so v predalu tudi kroge?« je pomislil. In Dernovšek je začel jemati vsak dan iz predala kroge in včasih še več.

Ker si je Dernovšek na ta nepošteni način pridobil veliko denarja, je začel tudi potratno živeti. Ponočeval je, napajal tovariše in metal denar okrog sebe, da je bilo strah. Večkrat je prišel v trgovino vinjen, da ni bil potem za nobeno rabo. Imel je seveda tudi razmerje z neko 15letno punico. Posledice tega razmerja pa so se kmalu pokazale — mladi fante je postal oče. Svoji ljubici pa je hotel Dernovšek tudi pomagati, seveda z ukradenim denarjem. Ko je nabral, oziroma nakradel večjo svoto, je poslal svoji ljubici čez 100 K denarja.

Dernovšek pa ni kradel pri Müllerjevih samo denarja, ampak tudi blago, kakor na primer nogavice, srajce, ovratnike in drugo.

Ker je Dernovšek vedno popival in živel precej razuzdano življenje, je gospa Müllerjeva, negova gospodinja, ki pa ni ničesar vedela o kaki tatvini, sklenila, da spravi fanta zopet na pravo pot. Preskrbela mu je službo pri trgovcu Leposi v Ptuj. Dobra žena je menila, da postane Dernovšek še pameten fant, ako dobi službo kje drugod, v tujem kraju, kjer ga ne bo zapeljevala slaba tovaršija.

Tako je prišel Peter Dernovšek v Ptuj. Ker pa mu je tatvina bila že v krvi, je nadaljeval svojo pogubno pot tudi v Ptuj. Kradel je ravno tako kakor v Zagorju, popival ravno tako, kakor v Zagorju, ponočeval ravno tako kakor v Zagorju, družil se s slabimi tovariši ravno tako kakor v Zagorju. Večkrat je delal s tovariši izlete v Ljubljano in v druge kraje, kjer je kar razsipaval denar.

Slednjič pa je prišla tatvina na dan. Pri preiskavi so odprli Dernovškovo kovček, kjer so našli vse polno ukradenih stvari. Poleg tega so našli tudi 2430 K, katere je Dernovšek

nakradel pri svoji prejšnji gospodnji v Zagorju. Nadalje so našli v kovčku tudi 6 parov nogavic, 5 srajc, 10 ovratnikov in dežnik. Vse to je bila last gospe Müllerjeve. Našli pa so pri Dernovšku tudi stvari, ki jih je ukradel svojemu novemu gospodarju: štiri škarje, 3 nožice, 4 merske palice, 3 vžigalne naprave in samokres.

Dernovšek je včeraj svoje tatvine skesano pripoznal in je med obravnavo večkrat glasno zahteval. Kaže se, da ni popolnoma spriden fant in da bo lahko še hodil po pravem potu.

Porotnikom se je stavilo glede tatvine eno, glavno vprašanje, na katerega so odgovorili z osmimi glasovi z da in s štirimi ne glede krivde. Nato je sodišče Petra Dernovška obsodilo na eno leto težke ječe. Vračuna se mu preiskovalni zapor od 16. januarja t. l. Obtoženec je kazen takoj nastopil. Senat: predsednik dvorni svetnik Pajk; votanta: sodna svetnika Potrato in Milčinski; državni pravdnik pl. Luschan; zagovornik dr. Ivan Tavčar.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJA - RUSIJA.

Pariz, 3. marca. »Matin« poroča iz Petrograda, da je prišlo med Avstrijo in Rusijo do sporazuma glede vojne moči na galicijskih mejah v to misel, da bo efektiv, stanje moštva pri kompanijah na obeh straneh enako.

ZOPET ALBANSKI NEMIRI.

Trst, 3. marca. V okrajih Tirana in Kroja so nastali novi upori Albancev. V Kroji se nahajajo ondotne srb-ske okupacijske čete že več dni v bojih z Albanci.

POGOJI ZA MIROVNA POGAJANJA.

Sofija, 3. marca. »Mir« piše z ozirom na posredovanje velesil, da bodo zavezniški obstajali na zahtevi povečanja teritorialnih zahtev in vojne odškodnine. Bolgarska vlada da se bo obrnila na vse zavezniške, tako, da se bodo vršila eventualna mirovna pogajanja v soglasju z zavezniškimi. V tem času pa da ne bodo ponehale vojne operacije in vsak važen dogodek da bo imel vpliv na modifikiranje zavezniških zahtev.

TURKI POBITI.

Atene, 3. marca. Iz Mezavo poročajo čete so zadele pri Hrisovici in Petra na sovražnika, ki so ga popolnoma razkropile.

RUSIJA POVEČA SVOJO ARMADO.

Pariz, 3. marca. Rusija hoče svojo armado povečati v toliko, da bo znašalo število moštva 4.800.000; artilerija bo imela 15.000 topov, 700 topov je bilo nabavljeno v poslednjem času.

VELESILE IN MIR.

Pariz, 3. marca. »Liberte« poroča iz Sofije, da so dobili reprezentanti šestih velesil novih inštrukcij, ki pomenjajo nov korak k mirovnim pogajanjem, oziroma k sklenjenemu miru. Velesile so sprejele posredovanje med zavezniški in Turčijo in sicer so vzeli za podlago kolektivno

nofo. Obstoja upanje, da bo posredovanje peljalo k uspehu.

FRANCIJA POMNOŽUJE BRODOVJE.

Pariz, 3. marca. Program za mornarico je izdelan; iz njega je razvidno, da se pomnože vojne ladje z 36 na 40.

RAVNATELJ DVORNE OPERE ZAPROSIL ZA ODPUSTITEV.

Dunaj, 3. marca. »W. Allg. Ztg.« poroča, da je ravnatelj Gregr zaprosil za odpust.

POLJSKO - RUSINSKA POGAJANJA.

Dunaj, 3. marca. V poljsko-ljudski stranki vlada pesimizem glede poljsko-rusinskih pogajanj. Sodi se, da bodo pogajanja prekinjena in galicijski deželni zbor razpuščen.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Tržaške Slovence

opozarjamo, da se prodaja v Trstu dnevnik »DAN« v sledečih toba-karnah:

ŽELEZNIK, Sv. Ivan.
TROGAR, ulica Giulia.
BONORA, ulica Stadion.
TREVISAN, ulica Fontana.
STANIČ, ulica Molinpiccolo.
SEKOVAR, ulica Kaserma.
BAJIC, ulica Gepa.
LAVRENCIČ, trg Kaserma.
MOŽE, ulica Miramar.
HREŠČAK, ulica Belvedere.
ARTOŠ, ulica Belvedere.
KICHEL, Rojan.
GERŽINA, Rojan.
VIVODA, Rojan.
BENUSI, Greta.
HRAST, ulica Poste.
BILLAN, ulica Cavana.
RAUNACHER, ulica Campo Marzio.
RAUTINGER, ulica Riva Grumula.
PIPAN, ulica Ponte dela Fabra.
BEVK, trg Goldoni.
SCHERMIN, ulica Bariera.
PELISAN, ulica Bariera.
BEDENJ, ulica Madonina.
BELLO, ulica V. Bernini.
GRAMATICOPULO, trg Bariera.
PAPIC, ulica Sete Fontane.
MURARO, ulica Sete Fontane.
BRUNA, ulica Rivo.
RONČELJ, ulica S. Marco.
SEGULIN, ulica Industria.
ZIDAR, Rocol.
SCHIMPF, državni kolodvor.
SCHMELZER, juž. kolodvor.
KAVČIČ, Sv. Križ pri Trstu.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudo vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:
Vse leto . K 18— Cetrti leta . K 4-50
Pol leta . K 9— En mesec . K 1-50
V upravnistvu prejeman na mesec K 1-20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:
Vse leto . K 20— Cetrti leta . K 5—
Pol leta . K 10— En mesec . K 1-70
Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziroma na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upraviništvo „DNEVA“.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, planine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Spretna šivilja in vajenka se takoj sprejme. Kje, pove »Prva anončna pisarna«. 133—3

Na dobro hrano se prejme več gospodov. Poizve se v Zatiški ulici (sv. Jakob) 1/1. levo. 135—3

Gospodična se sprejme na hrano in stanovanje. Tržaška cesta št. 11. I. n. 144—1

Za obleko po meri

dobite edino nadomestilo

„v Angleškem skladišču oblek“

kjer so ravnokar dospeli najmodernejši kostumi, paletoji, bluže in krila za dame in dečke kakor tudi obleke, raglani in klubki za gospode in dečke v vseh barvah in kakovostih. Vsakdo si lahko ogleda blago.

Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Pri sedanji draginji bode vsaki z veseljem pozdravil da od 20. februarja 1913 naprej v moji modni trgovini za gospode dobrovoljno

odračunam 10% popusta

vsakemu odjemalcu pri gotovem plačilu od mojih skromnih stalnih cen pri nakupovanju klubukov, čepic, srajc, spodnjih hlač, majic, ovratnikov, zapestnic, kravat, rokavic, nogavic, namramnic, žepnih robcev, palic, dežnikov, gumb i. t. d.

Opozorim istočasno, da je moja modna trgovina za gospode, založena nedvomljivo z najnovejšim in najboljšim blagom iz prvih in zanesljivih tovarov in sicer nedvomljivo največji izbiri.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

Pazite - - Modna in športna trgovina za gospode - - nasproti
na cene v P. Magdić, Ljubljana, glavne pošte.
razložbah!

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejše uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija. Cene najnižje! Notni stavek.